

√ Ба 239437

Францішак Аляхнович

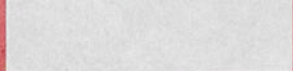
31005

У лясным гушчары

Казка у 1 акце
для дзяцей малодшага веку

РЫГА, 1932

Выданьне Беларускага Выдавецтва ў Латвіі.

812-2

ас. 31065

Ба 239437

Аляхновіч

1932

Францішак Аляхновіч

У лясным гушчары

Казка ў 1 акце

для дзяцей малодшага веку

1964 г.

239437

Бел. 2005

РЫГА, 1932

Выданьне Беларускага Выдавецтва
ў Латвіі

Дзяржаўнае

✓

VALSTS BIBLIOTĒKA

Inv. 393.736.

0. 4 3. 2010

А с о б ы :

Дзіця.

Баба-Яга.

Бай.

1-е Ліха.

2-е Ліха.

Зьвяры.

Ведзьмы.

Рознае страхоцьце.

Друкарня Г. Іге, Рыга, Гертрудзінская вул. 80.

Лес. Сонца схавалася за небасхіл. На сцэну ўваходзіць Дзіця з кошыкам ягад.

Зьява I. Дзіця (адно).

Дзіця *(кліча)*. Го-го-го! *(Гавора)*. Ах, што-ж мне рабіць? Вось блутаюся ды блутаюся па лесе, а дарогі да хаты ніяк не магу знайсці!.. Ужо сонейка зайшло, ўсе ў хаце вячэраюць, а я тутака спатыкаю ноч,—у гэтым гушчары. І есьці хочацца і страх бярэ! *(Узіраецца у кошык, цягнецца рукою па ягады, потым аддзергівае руку)*. Не! — Гэтыя ягадкі я абяцалася назбіраць для мамы; ня буду іх чапаць, няхай будзе поўны кошычак... Нідзе ня відаць дарогі!.. Нейкае знаёмае мейсца!.. Трэба яшчэ паклікаць, мо нехта адклікнецца... *(Кліча)*. Го-го-го! *(За сцэнай чуваць адказ: Го-го-го!)*

Дзіця. Вось, здаецца, нехта адклікнуўся! Пакажуць мне дарогу да хаты... *(Ізноу кліча)*. Го-го-го!.. *(Углядаецца і гавора)*. Ось, бачу,

ідзе сюды якаясь бабулька з кійком у руцэ... Ну, цяпер ужо няма чаго баяцца: яна пакажа мне дарогу або пераначаваць дазволіць у сябе.

Зьява 2. Дзіця і Баба-Яга (уваходзе).

Баба-Яга. Ты чаго тут крычыш - гукаеш дый палохаеш маіх зьявроў і птушак? Лес ужо сьпіць!.. Чуеш?—ужо ціш! Кожная птушка, траўка, матылёк, кожнае дзераўца хоча сапачыць...

Дзіця. Бабулька! Пайшла я ў лес па ягадкі дый заблудзілася. Даўно ўжо дарэмна шукаю дарогі да хаты. Нідзе няма жывой душы, каб вывесьці мяне куды трэба... Бабулька! мо' ты скажаш мне кудой ісьці?

Баба-Яга. А, заблудзілася!.. (*Хітра*). А ягадкі свае ты мне дасі? Я сягонья нічагусенькі яшчэ ня ела...

Дзіця. Я гэтыя ягадкі зьбіра-ла для сваей хвораі мамы, але калі ты галодная, дык маеш—бяры. Я заўтра зноў для мамы на-зьбіраю.

Баба-Яга. Ну, добра... Калі так, дык я дам табе магчымасьць вярнуцца дамоў... *(Дае клубок)*. Вось, маеш клубок, — кінь яго на зямлю і скажы: „Клубочак! каціся-каці, — мяне да хаты давядзі“!.. Ен пакоціцца, а ты ідзі за ім, і ён цябе давядзе аж да самай хаты, і тады скрозь зямлю праваліцца... Ды толькі памятай: ідзі наперад, усё наперад за клубочкам, нікуды не аглядайся, нічога не палохайся ды ня спускай вачэй з клубочка, — бо, калі не паслухаеш мяне, клубочак ад цябе уцячэ, а ты ізноў заблудзісься. А калі ў другі раз прыдзеш у мой лясны гушчар, тады ўжо добра табе ня будзе! Я — Баба-Яга, ўсіх ведзьмаў гаспадыня! Цяпер я зьлітавалася над табой, бо ты дала мне выкуп—ягадкі свае, а ў другі раз я цябе зьем. *(Выходзе)*.

Зьява 3. Дзіця (адно).

Дзіця. А, матулька-ж ты мая! Дык гэта-ж ведзьма! Ах, як добра, што яна зьлітавалася і дала мне

гэты заварожаны клубочак — ён мяне завядзе да хаты, да маей мамы. Мамка-ж нецярпліва мяне чакае і плача цяпер, пэўна, бедненькая... Ну, трэба-ж худчэй уцякаць адсюль і зрабіць, як казалі Баба-Яга. *(Кідае клубок на зямлю)*. Клубочак! каціся-каці—мяне да хаты давядзі! Клубочак! каціся-каці — мяне да хаты давядзі!.. *(Клубок коціцца. Дзіця ідзе за ім)*.

Зьява 4. Два Ліхі (ўбегаюць з розных бакоў).

1 Ліха. Чуў?

2 Ліха. Але!

1 Ліха. Трэба клубок адабраць!

2 Ліха. Трэ' напалохаць дзіця!

1 Ліха. Дарогу памыліць!

2 Ліха. Дзіця бяжыць...

1 Ліха. Клубок перад ім...

2 Ліха. Яно за ім...

1 Ліха. Бяжыць, бяжыць...

2 Ліха. Трэ' даганяць!

1 Ліха. Клубочак узяць!

1 і 2 Ліха. Хутчэй, хутчэй!

2 Ліха. Я вагністай куляй дарогу перабягу.

1 Ліха. Я вялізарнай жабай
гляну з паміж кустоў.

1 і 2 Ліха *(разам)*. Хутчэй,
хутчэй! *(Выбегаюць у той бок, ку-
ды пайшло дзіця)*.

Зьява 5.

На сцэну ўходзяць Зьвяры і рознае
Страхоцьце. Скачуць нейкі фантастыч-
ны танец. Пасьля першы Страх гавора.

1 Страх. Ціха! там нехта ідзе!
Усе. Дзе?

1 Страх *(наказвае рукой)*. Вось
там!.. Нейкае дзіця!..

Усе *(углядаюцца)*. Дзіця...

1 Страх. Хавайцеся!

Усе. Хавайцеся! *(Разьбегаюцца
у розныя бакі)*.

Зьява 6. Дзіця (уваходзе).

Дзіця. Ізноў я зьбілася з да-
рогі! Клубочак каціўся ды каціўся,
я ішла за ім... Раптам пачаліся
страхі: з гушчары выкацілася
якаясь аграмадная куля... Пасьля
раптам паміж кустоў нешта стра-
шэнна запішчэла. Глянула я, ажно
там агромністая жаба, вялікая, як
хата, а вочы так і блішчаць, быц-

цам лямпы якіясь... Я страшэнна спалохалася, заплюшчыла вочы, пасья гляджу — ажно майго клубочка ўжо няма! Недзе прапаў, як камень у ваду... Што мне рабіць? Зусім я замарылася! Трэба будзе хіба тутака пераначаваць, ці што, а заўтра, як толькі сонейка ўзойдзе, трэ' будзе ізноў шукаць дарогу... Там мамачка мая заплачацца, мусіць бяз мяне! Ах, Божа мой, вось дык няшчасьце! У другі раз так далёка па ягадкі не пайду... Ну, тут пад гэтым кусьцікам засну, трэ' яшчэ толькі памаліцца...
(*Укленчыушы гавора*): О, Божа мой, мей літасьць нада мной заблуджанай! Нікога тут німа, хто-б пашкадаваў мяне, адна ў лесе начаваць тут буду я... О, Божанька Ты мой! Дай маме супакой, а мне сон ціхі дай! (*Кладзецца пад кусьцікам і засыпае*).

Зьява 7. Дзіця і лясныя духі
(памалу ўваходзяць).

- 1 Страх. Бач! Яно сьпіць!
- 2 Страх. Што нам рабіць? Гуль-

ню нам папсавала. Цяпер спаткаць яе павінна кара: няхай сьніць — сон страшны! (*У скоках пачынаюць кружыцца навокал Дзіцяці*).

Зьява 8. Тыя-ж і Баба-Яга
(уваходзе).

Баба-Яга. Вы тут чаго? Пара вам спаць! Ня чулі, што певень ужо паяў? А кыш! Пара вам спаць, а ня гульні спраўляць! А кыш! а кыш! а кыш! (*Страхоўце разьбегаецца у розныя бакі*).

Зьява 9. Баба-Яга і дзіця, пасля Ведзьмы.

Баба-Яга (*падыходзе да Дзіцяці*). А—ты ізноў тутака! Не паслухала маея перасьцярогі, ну, цяпер ужо блага табе будзе! (*Кліча*): Гэй, ведзьмы! (*Ведзьмы убягаюць*). Распалеце агонь у маея хатцы на курынай лапцы, — будзем вячэру сабе гатаваць! (*Ведзьмы выбегаюць*). Ну, дзетачка, уставай! У першы раз я зьлітавалася над табой; дала табе клубок і перасьцярогу, цяпер — у другі раз — ты згінеш-

прападзеш! Вось зара мы цябэ зьмямо!

Дзіця (*абудзіушыся*). Ай, ведзьмачка, цётачка, бабулечка! Пусьці ня еш мяне!

Баба - Яга. Хадзі! (*Цягне дзіця за руку*). Пакуль мае слугі распаляць у печы вагонь, я зачыню цябе ў складзіку. Хадзі!

Дзіця. Ай, ведзьмачка, Ягінечка, бабулечка, пусьці мяне! Ня еш мяне... цётачка!.. (*Выходзяць*).

Зьява 10. Два Ліхі (убегаюць).

1 Ліха. Чуў?

2 Ліха. Але.

1 Ліха. У складзік ведзьма зачыніла.

2 Ліха. Там яму будзе сьмерцьмагіла.

1 Ліха. Трэба на злосьць ведзьме зрабіць!

2 Ліха. Трэба дзіця выпусьціць!

1 і 2. Хутчэй! хутчэй! (*Выбегаюць у той бок, кудой пайшла Баба-Яга*).

Зьява 10. Бай (уваходзе).

Б а й. Я—Бай завуся. Так мяне клічуць, калі на дзетак сон не прыходзе. „Баенькі-баю“ маці сьпявае і ў калысцы дзіця качае. Я—Бай завуся, усе так клічуць і добрым словам мяне вітаюць, бо я ніколі людзям ня шкоджу,—сон на душу ім навеваю... Я — Бай! Людзі кажуць ня раз: „Ішоў Бай па сьцягне ў чырвоным жупане, ці баіць, ці не?“ —Я кажу не,—не па сьцягне, я тут у лес, у гушчар залез; думка ў мяне ў галаве, каб ратаваць дзіця. Ведзьма ўжо хоча яго ў кацёл кідаць ды гатаваць на агні. Каб уцякло адтуль яно, памогуць мне Ліхі, а як далей яго ратаваць, я ведаць-знаць ужо буду сам.

Зьява 12. Бай і Дзіця (убегае).

Д з і ц я. Бай! Бай! Ратуй мяне! Ведзьма хацела мяне зьбесьці! У складзёк зачыніла ды вось Ліхі выпусьцілі мяне. Бай! Бай! ратуй мяне! Баба-Яга, як пабачыць, што мяне там няма, будзе гнацца за

мною, даgone, спаймае і зьесьці мяне! Бай-Баіньку, ратуй! (*Плача*).

Б а й. Ня плач, дзетанька, я цябе выратую. Вось маеш попелу зпад вагню купальскага. (*Дае Дзіцці мяшочак з попелам*). Баба-Яга з іншымі ведзьмамі будзе гнацца за табой. Як будуць ужо блізка, вазьмі жменю гэтага попелу і кінь на одлек: тады ты засыпеш ведзьмам вочы попелам, і яны ад яго асьлепнуць і разьбяцяцца па лесі, як васеньнія лісьця, калі іх сівер закружыць па полю... А ты тады ўцякай! (*Выходзіць*).

Д з і ц я. О, дзякую табе, мой добры Бай!

Зьява 13. Дзіця, Баба-Яга і іншыя ведзьмы (убегаюць).

Б а б а - Я г а. Трымайце! хапайце! Вось яно!

Д з і ц я (*сыпле на адлек попел*).

В е д з ь м ы (*з піскам разьбягаюцца і, асьлепнушы, хапаюць адна адну*).

Д з і ц я. Вось вам, паганья ведзьмы, за тое, што хацелі мяне

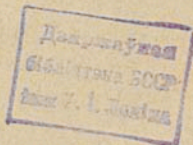

зьєсьці! Круціцєся тут, як сухія
лісьця, калі сівєр загудзє, — а я
ўцякаю да мамы!.. (Выбєгає).

Заслона. Канєц.

Ф. Аляхновіч.

==
239437

+

Беларускае Выдавецтва ў Латвіі
Rīgā, Elija ielā, 20, dz. 25, тэлефон 29922
выпусьціла гэтакія кніжкі:

1. Ф. Аляхновіч — „У лясным гушчары“. Казка ў 1 акце для дзяцей малодшага веку.
2. К. Езавітаў — „Беларуская Школа“. Першая чытанка пасья лемантара.
3. К. Езавітаў — „Беларусы ў мінулым і сучасным“. Кароткі канспект для лекцыі з чароўным ліхтаром.
4. К. Езавітаў — „Беларусы ў Літве“. Нарыс прысьвечаны беларускай меншасьці ў Літве.
5. Mat. Jezovitova — „Vecā baltkrievu kultūra un literatūra“.
6. Mat. Jezovitova — „Iss jaunās baltkrievu literatūras pārskats“.
7. Язэп Лёсік — „Наша Крыніца“. Чытаньне для вучняў III і IV кл. ас. шк.
8. А. Луцкевіч — „Як вучыць у новай школе“. Мэтодычны нарыс.
9. К. Пажытнаў — „Папулярныя нарысы тэорыі кааперацыі“.
10. Пятро Сакол — „На сьвітаньні“. Зборнік вершаў.
11. Статут „Т-ва беларускіх вучыццялёў у Латвіі“. З прадмовай К. Езавітава.
12. Паштоўка — „Працэнт беларускае нацыянальнае меншасьці ў Латгаліі і Ілукштаншчыне, згодна 1-га Уселятвійскага перанісу 14 чэрвеня 1920 г.

6-10

Бел. 2005

80000000 194839 1

Кошт 40 сант.

У Беларускам Выдавецтве ў Латвіі,
Rīgā, Elnja ielā, 20, dz. 25, тэлефон 29922
знаходзяцца ў друку гэтыя кніжкі:

13. К. Езавітаў — „Беларусы ў Латвіі“.
Статыстычна - гістарычны нарыс з
жыцця беларускае меншасці ў Лат-
віі.
14. К. Езавітаў — „Беларускае культурна-
асветнае Т-ва „Бацькаўшчына“ ў
Латгаліі“.
15. С. Казэка — Люцынская беларуская
аснаўная 6-ціклясовая школа за 10
год працы. 1922—1932.
16. Паштоўкі з партрэтамі: Янкi Купалы,
Якуба Коласа, Кастуся Каліноўскага,
Яўхіма Карскага ды іншых белару-
скіх паэтаў, вучоных і грамадскіх
дзеячоў.
17. Статут „Беларускага Навукова-Края-
знаўчага Т-ва ў Латвіі“.

Друкарня Г. Іге, Рыга.